

2022-02-03
Ju2022/00421
Ju2013/04256
Ju2021/02458 (delvis)

Justitiedepartementet

Polismyndigheten
Åklagarmyndigheten
Rättsmedicinalverket
Kriminalvården
Domstolsverket

Tillägg till uppdrag om fortsatt försöksverksamhet med ett snabbförfarande i brottmål för lagöverträdare under 18 år

Regeringens beslut

Regeringen beslutar om tillägg till tidigare beslutat uppdrag till Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Rättsmedicinalverket, Kriminalvården och Domstolsverket om fortsatt försöksverksamhet med ett snabbförfarande i brottmål för lagöverträdare under 18 år (Ju2020/02474).

Tillägget innebär att myndigheterna ska bygga ut försöksverksamheten till hela polisregion Stockholm under 2022. Verksamheten ska fortsätta efter den 31 december 2022. Den utbyggda och fortsatta försöksverksamheten ska pågå till och med den 31 december 2024 och genomföras med utgångspunkt i förslagen i SOU 2021:46.

Bakgrund

På regeringens uppdrag pågår en försöksverksamhet med ett snabbförfarande i brottmål för lagöverträdare under 18 år, det s.k. ungdomsspåret. Försöksverksamheten genomförs av Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Rättsmedicinalverket, Kriminalvården och Domstolsverket tillsammans med ett antal tingsrätter. Även kommuner som har samtyckt till att på försök arbeta med ökad samverkan mellan polisen och socialtjänsten deltar. Försöksverksamheten med ungdomsspåret omfattar hela polisområde Stockholm nord, som är en del av polisregion Stockholm.

Den 25 juni 2020 gav regeringen Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Rättsmedicinalverket, Kriminalvården och Domstolsverket i uppdrag att fortsätta försöksverksamheten med ett snabbförfarande i brottmål för

lagöverträdare under 18 år till och med den 31 december 2022 (Ju2020/02474).

I betänkandet Snabbare lagföring – ett snabbförfarande i brottmål (SOU 2021:46) som överlämnades i juni 2021 föreslår utredningen att försöksverksamheten byggs ut i hela polisregion Stockholm under 2022 och förlängs till utgången av 2024 (Ju2021/02458). Utredningen lämnar också förslag på utveckling av snabbförfarandet utifrån den erfarenhet som har uppnåtts. Syftet är att skapa förutsättningar för att längre fram kunna övergå till en permanent verksamhet.

Närmare om uppdraget

Försöksverksamheten med ett snabbförfarande för lagöverträdare under 18 år ska byggas ut till hela polisregion Stockholm under 2022. Verksamheten ska fortsätta efter den 31 december 2022. Den utbyggda och fortsatta försöksverksamheten ska pågå till och med den 31 december 2024 och genomföras med utgångspunkt i förslagen i SOU 2021:46. Det innebär bland annat följande.

Försöksverksamheten omfattar alla former av ingripandebrott där en misstänkt anträffas vid brottsplatsen och förundersökningen ska ledas av Polismyndigheten. Även brott mot person ska kunna ingå i försöksverksamheten. Detta oavsett om förundersökningen leds av Polismyndigheten eller åklagare, så länge det finns en utpekad misstänkt eller ett uppslag som snabbt kan leda till att en misstänkt identifieras. Vid bedömningen av om ett sådant brott bör hanteras i snabbförfarandet ska målsägandens intresse beaktas, bland annat rätten att i vissa fall biträdas av ett målsägandebiträde och att få en prövning av ett eventuellt skadeståndskrav.

Målsättningen ska liksom tidigare vara att polis ska hålla förhör med den misstänkte inom en vecka från brottet eller ingripandet, om det inte kan ske direkt. Är det fråga om ett brott som utreds inom ramen för en polisledd förundersökning ska målsättningen fortfarande vara att brottet ska lagföras inom tio veckor från polisens ingripande.

Sedan tidigare gäller att de deltagande myndigheterna ska organisera sitt arbete så att tidsmålen för lagföring i snabbförfarandet kan uppnås.

När det gäller kommunerna är deras medverkan på samma sätt som tidigare frivillig. Medverkan kan uppnås genom lokala samverkansavtal med respektive kommun eller stadsdel och den lokala polisen. Denna samverkan på lokal nivå ska upprätthållas även fortsättningsvis. Åklagare ska delta i det lokala samverkansarbetet, bland annat för att identifiera avvikelser och samordna sig kring frågor om rutiner i snabbförfarandet. Även domstolar ska få möjlighet att delta. Vidare ska det verka för att kommunerna ska ingå i den samverkan som i dag hålls på polisområdesnivå.

Polismyndigheten ska stärka erfarenhetsutbytet inom myndigheten, genomföra utbildnings- och fortbildningsinsatser för inre och yttre personal och vidta de åtgärder som behövs för att organisera arbetet för lokalpolisområdena, polisområdena och polisregionen.

Försöksverksamheten ska även fortsättningsvis genomföras med bibehållen rättssäkerhet och kvalitet och utifrån ett barnrättsperspektiv i enlighet med FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen).

Myndigheterna ska i genomförandet av den fortsatta och utbyggda försöksverksamheten inhämta och ta tillvara Brottsförebyggande rådets erfarenheter och lärdomar efter dess utvärdering av försöksverksamheten i norra Stockholm (Brå rapport 2020:3).

Myndigheterna ska dokumentera arbetet i den utbyggda och fortsatta försöksverksamheten och löpande hålla Regeringskansliet (Justitiedepartementet) informerat om hur arbetet fortskrider. Myndigheterna ska också gemensamt redovisa vilka resultat som har uppnåtts, för att ge ett underlag för regeringens överväganden om en fortsatt ordning med ett snabbförfarande. I detta ligger att myndigheterna bland annat ska belysa

- hur myndigheternas arbete har bedrivits och i vilken utsträckning snabbförfarandet har tillämpats,
- hur handläggningstiden har utvecklats för ärenden som valts ut för snabbförfarandet,
- förfarandets påverkan på myndigheternas övriga verksamhet, och
- eventuella framgångsfaktorer respektive problem som är särskilt relaterade till försöksverksamheten för lagöverträdare under 18 år.

Myndigheternas redovisning ska lämnas till Regeringskansliet (Justitiedepartementet) senast den 1 mars 2023 och den 1 mars 2024. Polismyndigheten ska vara samordnande.

På regeringens vägnar

Anders Ygeman

Freddy Larsson

Kopia till

Arbetsmarknadsdepartementet/MRB
Finansdepartementet/BA, ESA, K, SFÖ
Socialdepartementet/SOF
Attunda tingsrätt
Brottsförebyggande rådet
Gotlands tingsrätt
Nacka tingsrätt
Norrälje tingsrätt
Socialstyrelsen
Solna tingsrätt
Stockholms tingsrätt
Södertälje tingsrätt
Södertörns tingsrätt
Botkyrka kommun
Danderyds kommun
Ekerö kommun
Gotlands kommun
Haninge kommun
Huddinge kommun
Järfälla kommun
Lidingö kommun
Nacka kommun
Norrälje kommun
Nykvarns kommun
Nynäshamns kommun
Salems kommun
Sigtuna kommun
Sollentuna kommun
Solna kommun
Stockholms kommun
Sundbybergs kommun
Södertälje kommun
Tyresö kommun
Täby kommun
Upplands-Bro kommun
Upplands Väsby kommun
Vallentuna kommun
Vaxholms kommun
Värmdö kommun
Österåkers kommun